

Тетяна КРУЛІКОВСЬКА,
orcid.org/0000-0001-5997-158X

доктор філософії,
викладач циклової комісії «Теорія музики», заступник директора з навчально-виховної роботи
Хмельницького фахового музичного коледжу імені В.І. Заремби
(Хмельницький, Україна) *t.krul@i.ua*

«CLASSIC ZAREMBA FEST»: ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЛЬ У РОЗВИТКУ ВОКАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ

Статтю присвячено комплексному дослідженню історії становлення, розвитку та сучасного функціонування Всеукраїнського фестивалю-конкурсу вокального мистецтва «CLASSIC ZAREMBA FEST», визначенню його ролі у розвитку українського академічного вокального мистецтва, мистецької освіти та популяризації національної вокальної спадщини. Актуальність дослідження зумовлена відсутністю у вітчизняному музикознавстві комплексного наукового висвітлення історії фестивалю-конкурсу, його еволюції, творчих засад і значення для розвитку сучасного вокального мистецтва України. Незважаючи на багаторічну діяльність мистецького проєкту, наукові праці, присвячені його історії та внеску у формування сучасного фестивального руху, практично відсутні, тоді як наявні публікації мають переважно інформаційний або публіцистичний характер.

Метою статті є висвітлення історії становлення та основних етапів розвитку Всеукраїнського фестивалю-конкурсу вокального мистецтва «CLASSIC ZAREMBA FEST», аналіз його діяльності в контексті розвитку українського академічного вокального мистецтва, визначення ролі фестивалю у професійному становленні молодих вокалістів, популяризації творчої спадщини Владислава Заремби та розвитку мистецької освіти. Простежено трансформацію конкурсу українського солоспіву імені Владислава Заремби у сучасний фестиваль-конкурс, який поєднує конкурсні прослуховування, концертну діяльність, наукову комунікацію та культурно-просвітницькі заходи.

У статті проаналізовано діяльність журі фестивалю, до складу якого в різні роки входили провідні українські співаки, диригенти, музикознавці, професори мистецьких закладів вищої освіти та діячі культури. Висвітлено їхній внесок у формування професійних критеріїв оцінювання конкурсанти і підтримку традицій української академічної вокальної школи. Простежено творчий шлях лауреатів фестивалю, значна частина яких стала солістами оперних театрів України та зарубіжжя, лауреатами міжнародних конкурсів, концертними виконавцями й викладачами мистецьких закладів освіти. Особливу увагу приділено актуалізації творчої спадщини Владислава Заремби, її інтеграції до сучасної виконавської практики, концертного репертуару та освітнього процесу.

Узагальнено, що Всеукраїнський фестиваль-конкурс вокального мистецтва «CLASSIC ZAREMBA FEST» є вагомим фестивальним проєктом у сфері українського академічного вокального мистецтва, який сприяє збереженню й розвитку національних виконавських традицій, професійному становленню молодих вокалістів, популяризації творчої спадщини Владислава Заремби та розширенню культурно-мистецької взаємодії між закладами мистецької освіти України. Результати дослідження дають підстави розглядати фестиваль-конкурс як один із чинників розвитку академічного вокального мистецтва, мистецької освіти та сучасного фестивального руху в Україні.

Ключові слова: Всеукраїнський фестиваль-конкурс «CLASSIC ZAREMBA FEST», Владислав Заремба, академічне вокальне мистецтво, фестивальний рух, історія музичної культури, мистецька освіта, мистецькі конкурси; культурна спадщина.

Tetiana KRULIKOVSKA,
orcid.org/0000-0001-5997-158X

Lecturer at the Department of Music Theory
Deputy Director for Academic and Educational Affairs
Khmelnytskyi Professional Music College named after V. I. Zarembo
(Khmelnytskyi, Ukraine) *t.krul@i.ua*

“CLASSIC ZAREMBA FEST”: HISTORY OF FORMATION AND ROLE IN THE DEVELOPMENT OF VOCAL ART IN UKRAINE

The article presents a comprehensive study of the history of the establishment, development, and contemporary functioning of the All-Ukrainian Vocal Art Festival-Competition “CLASSIC ZAREMBA FEST”, with particular emphasis on its role in the development of Ukrainian academic vocal art, artistic education, and the promotion of the national vocal heritage. The relevance of the study stems from the absence of a comprehensive scholarly investigation in Ukrainian musicology into the history of the festival-competition, its evolution, artistic principles, and significance for

the development of contemporary Ukrainian vocal art. Despite the festival's long-standing activity, scholarly publications devoted to its history and contribution to the development of the contemporary festival movement remain virtually absent, while the existing literature is predominantly limited to informational reports and journalistic publications.

The purpose of the article is to examine the history of the establishment and the principal stages in the development of the All-Ukrainian Vocal Art Festival-Competition "CLASSIC ZAREMBA FEST", to analyse its activities within the context of the development of Ukrainian academic vocal art, and to determine its role in the professional formation of young vocal performers, the promotion of Vladyslav Zarembo's creative legacy, and the advancement of artistic education. The study traces the transformation of the Vladyslav Zarembo Ukrainian Art Song Competition into a contemporary festival-competition that integrates competitive auditions, concert activities, scholarly communication, and cultural and educational events.

The article analyses the activities of the festival jury, which, over the years, has included distinguished Ukrainian singers, conductors, musicologists, professors of higher artistic education institutions, and prominent cultural figures. Their contribution to the establishment of professional evaluation standards for contestants and to the preservation of the traditions of the Ukrainian academic vocal school is examined. The professional careers of the festival laureates are also traced, demonstrating that many of them have become soloists of opera theatres in Ukraine and abroad, laureates of international competitions, concert performers, and teachers at artistic educational institutions. Particular attention is paid to the revitalisation of Vladyslav Zarembo's creative heritage and its integration into contemporary performing practice, concert repertoire, and the educational process.

The study concludes that the All-Ukrainian Vocal Art Festival-Competition "CLASSIC ZAREMBA FEST" is a significant festival project in the field of Ukrainian academic vocal art, contributing to the preservation and development of national performing traditions, the professional growth of young vocalists, the promotion of Vladyslav Zarembo's creative legacy, and the strengthening of artistic cooperation among Ukrainian institutions of artistic education. The findings provide grounds for considering the festival-competition as one of the factors contributing to the development of academic vocal art, artistic education, and the contemporary festival movement in Ukraine.

Key words: *All-Ukrainian Vocal Art Festival-Competition "CLASSIC ZAREMBA FEST", Vladyslav Zarembo, academic vocal art, festival movement, history of musical culture, artistic education, artistic competitions, cultural heritage.*

Постановка проблеми. Сучасний розвиток українського академічного вокального мистецтва нерозривно пов'язаний із діяльністю мистецьких конкурсів і фестивалів, які забезпечують виявлення та підтримку молодих виконавців, сприяють збереженню національних виконавських традицій, формуванню професійного мистецького середовища та популяризації української музичної спадщини. В умовах активізації фестивального руху в Україні особливого значення набувають дослідження мистецьких проєктів, що мають тривалу історію, усталені творчі традиції та вагомий вплив на розвиток академічного вокального мистецтва й мистецької освіти.

До таких проєктів належить Всеукраїнський фестиваль-конкурс вокального мистецтва «CLASSIC ZAREMBA FEST», історія якого охоплює кілька етапів розвитку: від конкурсу українського солоспіву імені Владислава Заремби до сучасного мистецького форуму, що поєднує конкурсні прослуховування, концертну діяльність, наукову комунікацію та культурно-просвітницькі ініціативи. За роки існування фестиваль став платформою професійного становлення молодих вокалістів, творчої взаємодії виконавців, педагогів, музикознавців і діячів культури, а також важливим осередком популяризації творчої спадщини Владислава Заремби.

Попри значний внесок фестивалю у розвиток українського академічного вокального мистецтва, його історія, еволюція, організаційні засади, діяль-

ність журі, творчі досягнення лауреатів і роль у формуванні сучасного фестивального руху досі не були предметом комплексного музикознавчого дослідження. Наявні публікації мають переважно інформаційний, публіцистичний або довідковий характер і не містять цілісного наукового аналізу фестивалю як культурно-мистецького явища. Це зумовлює актуальність дослідження та необхідність наукового осмислення історії становлення і розвитку Всеукраїнського фестивалю-конкурсу вокального мистецтва «CLASSIC ZAREMBA FEST», визначення його ролі у розвитку українського академічного вокального мистецтва, мистецької освіти та популяризації національної вокальної спадщини.

Аналіз досліджень. Незважаючи на багаторічну історію Всеукраїнського фестивалю-конкурсу вокального мистецтва «CLASSIC ZAREMBA FEST» та його значення для розвитку українського академічного вокального мистецтва, спеціальні музикознавчі дослідження, присвячені історії його становлення, етапам розвитку, творчій концепції та ролі у розвитку сучасного фестивального руху, на сьогодні відсутні. Наявні публікації мають переважно інформаційний характер і висвітлюють окремі події, пов'язані з проведенням фестивалю-конкурсу, без їх наукового узагальнення та мистецтвознавчого аналізу.

Джерельну базу дослідження становлять архівні матеріали Всеукраїнського фестивалю-конкурсу вокального мистецтва «CLASSIC ZAREMBA FEST», передані попередніми орга-

нізаторами фестивалю (конкурсна документація, програми, афіші, буклети, матеріали оргкомітету, списки лауреатів, фотоархів), офіційні інформаційні ресурси Хмельницького фахового музичного коледжу імені В. І. Заремби та Хмельницької обласної ради, відеоматеріали фестивальних заходів, а також видання «“Кобзар” Тараса Шевченка. Музика Владислава Заремби» (2026), що містить матеріали, пов'язані з дослідженням творчої спадщини композитора.

Залучення зазначеного комплексу джерел дало змогу здійснити цілісний історико-мистецтвознавчий аналіз становлення та розвитку фестивалю-конкурсу, простежити еволюцію його творчої концепції, визначити роль у професійному становленні молодих вокалістів і розвитку українського академічного вокального мистецтва.

Мета статті – здійснити комплексний історико-мистецтвознавчий аналіз становлення та розвитку Всеукраїнського фестивалю-конкурсу вокального мистецтва «CLASSIC ZAREMBA FEST», з'ясувати його роль у розвитку українського академічного вокального мистецтва, популяризації творчої спадщини Владислава Заремби та професійному становленні молодих виконавців.

Виклад матеріалу. У сучасному українському мистецтвознавчому дискурсі фестивальний рух розглядається як один із важливих чинників розвитку національного культурного простору. Фестивалі виступають не лише формою презентації мистецьких досягнень, а й ефективним механізмом культурної комунікації, збереження й популяризації мистецької спадщини, підтримки творчих ініціатив, розвитку професійного виконавства та формування регіональної культурної ідентичності. Наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття фестивальний рух в Україні набув особливої динаміки, поєднуючи концертну, конкурсну, освітню, просвітницьку й іміджеву функції, створюючи умови для професійного становлення молодих виконавців та реалізації інноваційних культурних проєктів.

Вагоме місце у сучасному фестивальному просторі України посідає Поділля, де сформувалася розгалужена система мистецьких форумів різної жанрової спрямованості. Хмельниччина є місцем проведення фестивалів академічної, камерної, органної, джазової, народної, естрадної та рок-музики, серед яких – «Khmelnytskyi Classic Fest», «ORG MUSIC FEST», «Хмельницький Камер-Фест», «Respublica FEST», «Art Major Show», «Hlushenkov Folk Fest», «Rock&Bug FEST» та інші. Сукупність цих проєктів засвідчує сформованість регіонального фестивального середовища,

у якому кожен захід посідає своє місце відповідно до творчої концепції та жанрової спеціалізації.

Одним із репрезентативних проєктів цього напрямку є Всеукраїнський фестиваль-конкурс вокального мистецтва «CLASSIC ZAREMBA FEST», який відбувся у Хмельницькому 11–12 травня 2026 року. Передумовою створення фестивалю-конкурсу стало присвоєння (відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 2 лютого 2000 року № 206) навчальному закладу імені Владислава Заремби – видатного композитора, піаніста, педагога і громадського діяча ХІХ століття, чия творчість пов'язана з Подільським регіоном.

Витоки Всеукраїнського фестивалю-конкурсу вокального мистецтва «CLASSIC ZAREMBA FEST» безпосередньо пов'язані з актуалізацією творчої спадщини талановитого земляка Владислава Заремби (1833–1902), який народився в м. Дунаївцях на Поділлі. Він здобув загальне визнання як талановитий педагог, невтомний пропагандист української музичної культури, талановитий композитор, у творчому доробку якого – улюблені в народі обробки українських пісень, аранжування народних пісень для фортепіано та понад 30 романсів на слова Тараса Шевченка, українських та польських поетів. Його творчість посідає важливе місце в історії національного романсу, репрезентуючи синтез європейських композиторських традицій із українською пісенною інтонаційністю, а кращі твори увійшли до концертного репертуару Соломії Крушельницької, Івана Козловського, Бориса Гмирі, Діани Петриненко, Євгенії Мірошніченко, Анатолія Солов'яненка, Володимира Стратьєва та інших відомих співаків. Завдяки органічному поєднанню народнопісенної інтонаційності, романтичної образності, мелодичної виразності та психологічної глибини його твори й сьогодні входять до репертуару виконавців і навчальних програм мистецьких закладів освіти, залишаючись важливим засобом формування професійної вокальної культури молодих співаків.

Перший Регіональний фестиваль-конкурс українського солоспіву імені В. І. Заремби відбувся 21–25 квітня 2002 року з ініціативи педагогічного колективу Хмельницького музичного училища на чолі з директором Людмилою Радченко за підтримки Управління культури Хмельницької обласної державної адміністрації. Проведення конкурсу було нормативно врегульоване наказом Управління культури Хмельницької обласної державної адміністрації від 15 березня 2002 року № 36, зареєстрованим у Хмельницькому обласному управлінні юстиції 25 березня 2002 року за № 35/590.

Уже другий фестиваль-конкурс, проведений у 2003 році, набув статусу всеукраїнського, що засвідчило його високий організаційний і мистецький рівень та розширення географії учасників. Від самого початку проєкт орієнтувався не лише на конкурсне змагання, а й на створення відкритого професійного середовища, у якому поєднувалися виконавська практика, педагогічний обмін і творча комунікація.

Упродовж 2002–2017 років було проведено шість фестивалів-конкурсів, які об'єднали виконавців із різних регіонів України та сприяли активізації професійної комунікації між представниками національних вокальних шкіл. За цей час проєкт набув статусу одного з провідних мистецьких заходів Хмельницького фахового музичного коледжу ім. В. І. Заремби та важливого осередку популяризації академічного вокального мистецтва Поділля. Його діяльність поєднала конкурсну, виконавську, педагогічну й культурно-просвітницьку складові, була спрямована на збереження творчої спадщини Владислава Заремби, підтримку регіональних вокальних традицій і забезпечення спадкоємності української співочої школи.

Конкурс став відкритим професійним майданчиком для учнів мистецьких шкіл, студентів фахових мистецьких коледжів, закладів вищої освіти, їхніх викладачів і концертмейстерів. Одним із визначальних чинників художнього авторитету мистецького конкурсу є його експертне середовище. У цьому контексті Всеукраїнський фестиваль-конкурс українського солюспіву імені Владислава Заремби від початку свого існування вирізнявся високим рівнем професійного представництва, об'єднавши у складі журі провідних співаків, педагогів, науковців і композиторів України. Такий підхід забезпечував не лише фахову експертизу конкурсних виступів, а й створював середовище професійної комунікації між різними виконавськими та педагогічними школами.

Перший регіональний фестиваль-конкурс 2002 року засвідчив прагнення організаторів орієнтуватися на найвищі стандарти академічного вокального мистецтва. Журі очолив народний артист України, професор Національної музичної академії України, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка *Анатолій Мокренко*. До складу журі увійшли: народний артист України, професор Львівської державної музичної академії ім. М. В. Лисенка *Володимир Ігнатенко*; народний артист України, професор, провідний соліст Львівського національного академічного театру опери та балету ім. С. Крушельницької *Ігор Кушплер*; композитор, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка

Володимир Гронський; професорка Львівської державної музичної академії ім. М. В. Лисенка *Мирослава Лагойда*, а також завідувачка відділу «Спів» Хмельницького музичного училища *Тетяна Ковтуненко*. Уже перший склад журі репрезентував поєднання провідних виконавських, педагогічних і композиторських традицій українського музичного мистецтва, що забезпечило високий професійний рівень конкурсного оцінювання.

Після набуття конкурсом у 2003 році статусу всеукраїнського художня концепція роботи журі зберегла наступність завдяки незмінному головуванню *Анатолія Мокренка* та участі *Володимира Ігнатенка*, *Володимира Гронського* і *Тетяни Ковтуненко*. Водночас до експертного складу вперше були залучені народна артистка України, солістка Національної опери України, доцентка Національного університету культури і мистецтв *Ірина Даць*, народний артист України, професор Одеської державної музичної академії *Анатолій Дуда* та представник Міністерства культури і мистецтв України *Станіслав Шинкаренко*. Залучення представників провідних національних мистецьких інституцій засвідчило зростання професійного авторитету фестивалю та його інституційного статусу.

Подальша еволюція складу журі відображала закономірний розвиток фестивалю. У 2006 році головою журі став *Володимир Ігнатенко*, що символізувало спадкоємність поколінь української вокальної школи. До експертної роботи вперше долучився народний артист України, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка *Валерій Буймістер*, який у наступні роки визначав художні орієнтири фестивалю. Поряд із ним працювали *Мирослава Лагойда*, *Ірина Даць* та *Тетяна Ковтуненко*, забезпечуючи взаємодію київської, львівської й подільської вокально-педагогічних традицій.

У 2008 році головою журі було запрошено *Валерія Буймістера*, а до його складу вперше увійшов заслужений артист України, професор *Василь Навротський*.

Якісно нового змісту діяльність журі набула у 2011 році. До його складу увійшов директор Хмельницької обласної філармонії, кандидат мистецтвознавства *Олександр Драган*, а також вперше було запрошено професорку Академії мистецтв Університету міста Спліт, професорку Університету «Метрополія» (Гельсінкі), солістку Хорватської опери *Неллі Мануйленко*, що стало важливим кроком до інтернаціоналізації фестивалю. Залучення до роботи журі фахівців, пов'язаних із європейськими мистецькими інституціями, засвідчило відкритість фестивалю до міжнарод-

ного професійного досвіду та його інтеграцію в європейський мистецький простір. Водночас діяльність журі виконувала значно ширшу функцію, ніж оцінювання конкурсних виступів: вона стала механізмом трансляції виконавських традицій, професійних цінностей і педагогічного досвіду, забезпечуючи наступність української вокальної школи та формування єдиного мистецького простору.

Одним із найважливіших показників ефективності мистецького конкурсу є подальша професійна реалізація його лауреатів, адже саме вона дає змогу оцінити вплив конкурсу на формування виконавського потенціалу нового покоління вокалістів. Історія Всеукраїнського конкурсу українського солоспіву імені Владислава Заремби переконливо засвідчує, що він став важливою платформою професійного становлення молодих співаків, значна частина яких згодом успішно реалізувала себе у провідних мистецьких інституціях України та Європи. Уже перший конкурс 2002 року виявив виконавців, чий творчий шлях став вагомим складовим сучасного українського вокального мистецтва. Серед них – *Юлія Терещук*, нині солістка Одеського національного академічного театру опери та балету, заслужена артистка України. Водночас конкурс став важливим етапом професійного становлення *Наталії Кашиби (Михайлової)* та *Галини Грушки*, які присвятили свою діяльність педагогічній роботі у Хмельницькому фаховому музичному коледжі імені В. І. Заремби. Це свідчить, що фестиваль сприяв формуванню не лише концертних виконавців, а й педагогічних кадрів, які сьогодні забезпечують розвиток мистецької освіти Поділля.

Лауреатами різних років стали *Евеліна Любонько*, яка сьогодні здійснює концертну діяльність у Німеччині, *Тетяна Дзюбак (Дідух)* – солістка Київського національного академічного театру оперети, *Віталій Роздайгора* – соліст Львівського національного академічного театру опери та балету імені Соломії Крушельницької. Їхня професійна діяльність засвідчує, що конкурс став важливим етапом інтеграції молодих вокалістів у національний виконавський простір.

Особливо показовими є творчі біографії лауреатів конкурсу 2011 року, які репрезентують всеукраїнський та міжнародний вимір професійної реалізації випускників фестивалю. *Тетяна Лисенко* продовжила творчу діяльність як солістка Дніпровського академічного театру опери та балету. Вагомим прикладом успішної міжнародної кар'єри є *Валентина Плужнікова*, яка після перемоги у конкурсі пройшла стажування в

Accademia Teatro alla Scala (Мілан), Metropolitan Opera Lindemann Young Artists Program (Нью-Йорк) та Akademia Operowa при Національній опері Польщі, дебютувала на сцені Teatro alla Scala і виступала у Philharmonie de Paris. Символічним продовженням її творчої траєкторії стало повернення до фестивалю у 2026 році вже як члена журі, що стало свідченням професійної наступності поколінь та високого авторитету мистецького проєкту.

Не менш показовою є творча діяльність *Наталії Кухар*, яка нині є солісткою Opera Krakowska, Teatr Wielki – Polish National Opera та Polska Opera Królewska. Її професійні здобутки, як і кар'єри інших лауреатів фестивалю, підтверджують високий рівень виконавської підготовки конкурсанти та ефективність фестивалю як середовища професійного зростання.

Після 2017 року в діяльності конкурсу настала тривала перерва, зумовлена насамперед пандемією COVID-19 та запровадженням карантинних обмежень, а згодом – повномасштабною збройною агресією російської федерації проти України, що суттєво вплинула на функціонування культурно-мистецької сфери й унеможливила реалізацію масштабних мистецьких проєктів. Водночас накопичений у попередні роки організаційний, виконавський і методичний досвід не лише зберіг потенціал фестивалю, а й став підґрунтям для його концептуального переосмислення.

У 2026 році за ініціатииви директора Хмельницького фахового музичного коледжу ім. В. І. Заремби, заслуженого діяча мистецтв України *Віктора Бернацького*, роботи заступника директора з навчально-виховної роботи, доктора філософії *Тетяни Круліковської* та завідувача відділу «Спів», кандидата педагогічних наук *Лариси Гавриленко*, конкурс трансформовано у «CLASSIC ZAREMBA FEST» – багатоформатний мистецько-освітній форум, що поєднує конкурсну, концертну, наукову та просвітницьку складові. Організаторами фестивалю-конкурсу виступили Департамент інформаційної діяльності, культури, національностей та релігій Хмельницької обласної державної адміністрації, Хмельницький фаховий музичний коледж імені В. І. Заремби та циклова комісія «Спів» коледжу.

Високий суспільний статус фестивалю-конкурсу засвідчила підтримка органів державної влади та місцевого самоврядування. Зокрема, у вітаннях, що надійшли на адресу фестивалю-конкурсу, Голова Хмельницької обласної ради *Віолета Лабазюк* відзначила, що для Хмельниччини це особлива подія, адже вона поєднує глибоку

повагу до національної культурної спадщини із сучасним творчим розвитком, а також акцентувала, що фестиваль відкриває нові імена, підтримує талановиту молодь і утверджує високі стандарти академічного вокального мистецтва. Начальник Хмельницької обласної військової адміністрації *Сергій Тюрін* наголосив на консолідуючій ролі музичного мистецтва в умовах воєнного стану, зазначивши, що музика була і є одним із найпотужніших джерел натхнення, культурної ідентичності та емоційної підтримки нашого народу.

У день відкриття II (очного) туру конкурсу у залі ім. В. Сліпака Хмельницької обласної філармонії учасників фестивалю-конкурсу та гостей привітали перший заступник голови Хмельницької обласної ради *Володимир Гончарук* та директорка Департаменту інформаційної діяльності, культури, національностей та релігій Хмельницької ОВА *Ольга Федорович*. «Всеукраїнський фестиваль-конкурс вокального мистецтва, який вже всьоме проходить на теренах міста Хмельницький і присвячений нашому славному земляку Владиславу Зарембі вчергове розкриватиме нові таланти, – зазначив Володимир Володимирович Гончарук. – Усім учасникам конкурсу бажаю вдалого дня, адже можливо від вашого успіху безпосередньо на цьому дійстві залежатиме подальше професійне життя і ви представлятимете свій талант на українському та світовому рівнях. Членам журі бажаю продуктивної роботи, аби переміг найкращий» (CLASSIC ZAREMBA FEST).

Директор Хмельницького фахового музичного коледжу імені В. І. Заремби – заслужений діяч мистецтв України *Віктор Бернацький* – охарактеризував фестиваль-конкурс як одну з провідних мистецьких візитівок Поділля та Хмельницького фахового музичного коледжу імені В. І. Заремби, що забезпечує професійне становлення молодих вокалістів, сприяє розвитку академічного та народного співу, а в умовах війни виконує важливу місію консолідації мистецької спільноти й збереження національної вокальної традиції (Всеукраїнський фестиваль-конкурс CLASSIC ZAREMBA FEST).

Програма «CLASSIC ZAREMBA FEST» 2026 року була організована як цілісний цикл взаємопов'язаних мистецьких, освітніх і наукових заходів, реалізованих упродовж 24 квітня – 23 травня 2026 року. Така модель засвідчила еволюцію проєкту від конкурсу виконавців до комплексного мистецького форуму, в якому конкурсні прослуховування становлять лише одну зі складових ширшої системи концертної, наукової, освітньої та культурно-просвітницької діяльності. У цьому виявляється нова функціональна

парадигма фестивалю, зорієнтована на інтеграцію виконавської практики, музикознавчої науки, мистецької освіти та популяризації української вокальної спадщини.

Підготовчий етап фестивалю розпочався ще у квітні 2026 року і охопив низку тематичних мистецько-просвітницьких заходів. Зокрема, 24 квітня відбулась презентація творчого портрету «Владислав Заремба. “Музика до Кобзаря” на слова Тараса Шевченка», яку здійснила доктор філософії, викладач ЦК «Теорія музики», заступник директора з навчально-виховної роботи Хмельницького фахового музичного коледжу ім. В. І. Заремби *Тетяна Круліковська*. Презентація була присвячена осмисленню вокальної спадщини композитора у контексті української музичної культури.

До фестивального циклу були інтегровані обласний конкурс виконавців на народних інструментах серед учнів мистецьких шкіл «Весняні акорди», концерти студентів відділу «Фортепіано» у Хмельницькій музичній школі № 1 ім. М. Мозгового та Кам'янець-Подільській музичній школі ім. Ф. Ганіцького, звітний концерт творчих колективів і солістів відділів «Хорове диригування» та «Спів» у Хмельницькому обласному художньому музеї, а також концерт-присвята до 155-річчя від дня народження Лесі Українки «Незламна» у тому ж залі, що забезпечило інтеграцію фестивалю в ширший культурно-мистецький простір регіону.

Основний етап фестивалю-конкурсу відбувся 11–12 травня 2026 року на базі Хмельницької обласної філармонії. Його структура поєднала конкурсні прослуховування другого туру, урочисте відкриття, Звітний концерт за участю творчих колективів і солістів Хмельницького фахового музичного коледжу імені В. І. Заремби, а також гала-концерт лауреатів і церемонію нагородження переможців. Така організація забезпечила органічне поєднання конкурсної та концертно-виконавської складових фестивалю.

У конкурсних прослуховуваннях II (очного) туру взяли участь 38 солістів і творчих колективів із дев'яти областей України – представники мистецьких шкіл, фахових музичних коледжів *Тернополя, Вінниці, Дрогобича, Харкова, Хмельницького, Ужгорода*, а також провідних музичних вищих навчальних закладів *Києва, Львова, Харкова та Одеси* (Всеукраїнський фестиваль-конкурс CLASSIC ZAREMBA FEST).

Професійний рівень фестивалю-конкурсу забезпечило високоповажне журі, до складу якого увійшли провідні діячі українського вокального мистецтва. Голова журі – *Олександр Дяченко*, народний артист України, професор, завідувач

кафедри оперного співу Національної музичної академії України. Члени журі: *Олена Стаховська*, народна артистка України, професор, завідувач кафедри сольного співу Одеської національної музичної академії ім. А. Нежданової (I тур); *Світлана Мамчур* – народна артистка України, доцент, завідувач кафедри оперного співу Львівської національної музичної академії імені Миколи Лисенка; *Валентина Плужнікова* – лауреат всеукраїнських та міжнародних конкурсів, запрошена солістка європейських оперних театрів; *Лариса Гавриленко* – кандидат педагогічних наук, завідувач відділу «Спів»; *Світлана Цимбалюк* – викладач-методист відділу «Спів», лауреат обласної премії ім. К. Широцького; *Сергій Бородавко* – старший викладач відділу «Хорове диригування» ХФМК ім. В. І. Заремби.

Конкурсна програма охопила номінації «Академічний спів», «Народний спів» та «Вокальний ансамбль» у чотирьох вікових категоріях. Найвищу відзнаку фестивалю – Гран-прі – здобули: *Вікторія Кучер* (академічний спів, III вікова категорія, м. Хмельницький), *Анастасія Гук-Томашевська* (академічний спів, IV вікова категорія, м. Львів) та фольклорний гурт «*Мокоша*» (м. Вінниця). Географія головних нагород підтвердила загальноукраїнський характер конкурсу та високий рівень підготовки молодих виконавців у різних регіонах держави.

Важливим показником художньої концепції VII Всеукраїнського фестивалю-конкурсу вокального мистецтва «CLASSIC ZAREMBA FEST» стала репертуарна політика, зорієнтована на поєднання європейської академічної вокальної традиції з українською музичною спадщиною. Конкурсні програми охоплювали арії та камерно-вокальні твори композиторів бароко і класицизму (А. Вівальді, Г. Ф. Генделя, А. Страделли, Дж. Б. Перголезі, В. А. Моцарта, Д. Скарлатті, Ф. Дуранте та ін.) поряд із творами українських композиторів, народними піснями в обробках М. Лисенка, А. Кос-Анатольського, Н. Шульмана та В. Заремби. Такий репертуарний баланс засвідчив високий професійний рівень підготовки конкурсанти і їхню здатність до стильово диференційованої інтерпретації вокальної музики різних епох і національних традицій.

Концептуального значення набуло звернення учасників до творчості Владислава Заремби. Хоча виконання його творів не було обов'язковою умовою конкурсу, романси композитора прозвучали у виконанні учениці Хмельницької школи мистецтв «Заріччя» *Юлії Ковальчук* («Якби мені черевики»), учня Хмельницької музичної школи

№1 ім. Миколи Мозгового *Володимира Манзюка* («Місяць на небі»), студента Тернопільського мистецького фахового коледжу імені Соломії Крушельницької *Владислава Боднарчука* («Дивлюсь я на небо»), студентів Хмельницького фахового музичного коледжу імені В. І. Заремби: *Анни Войтюк* («Не тополлю високою»), *Анни Іванової* («Якби мені мамо намисто»), *Олексія Федченка* («Дивлюсь я на небо»), *Анастасії Полець* («Стоїть явір над водою»), студентки Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка *Анастасії Гук-Томашевської* («Не тополлю високою»).

Важливим введенням фестивалю стало заснування спеціальної відзнаки за найкраще виконання твору Владислава Заремби, лауреаткою якої стала випускниця відділення бакалаврату Хмельницького фахового музичного коледжу ім. В. І. Заремби *Анастасія Полець*. Запровадження цієї нагороди набуло принципового концептуального значення, оскільки безпосередньо пов'язує конкурсне виконавство з головною місією фестивалю – актуалізацією та популяризацією творчої спадщини композитора.

Отримані результати дають підстави розглядати творчість Владислава Заремби не лише як історичну основу фестивалю, а і як його репертуарне ядро. У цьому контексті перспективним видається поступове утвердження традиції обов'язкового виконання твору композитора в конкурсній програмі академічного співу. Такий підхід сприятиме актуалізації його вокальної спадщини, розширенню концертної та освітньої практики її виконання й відповідатиме загальноприйнятим принципам функціонування іменних виконавських конкурсів.

Завершальним етапом конкурсної програми стали урочисте оголошення результатів, церемонія нагородження та гала-концерт лауреатів у Хмельницькій обласній філармонії, який представив широкій аудиторії найкращі конкурсні інтерпретації. Особливого символічного значення набула церемонія закриття фестивалю. Директор *Віктор Бернацький* висловив подяку організаторам та спонсорам проєкту, голові та членам журі, а також ініціаторам започаткування конкурсу – лауреату обласної премії ім. В. І. Заремби *Людмилі Радченко* та заслуженому працівнику культури України *Евеліні Широковій*, меценатові конкурсу *Володимиру Федченку*.

Вагомою складовою концепції фестивалю-конкурсу у 2026 році стало його науково-дослідницьке підґрунтя. Викладачі коледжу, зокрема – кандидат мистецтвознавства *Юрій Портний* та доктор філософії, лауреат обласної премії ім. Т.Г. Шев-

ченка *Тетяна Круліковська*, – здійснили ґрунтовні дослідження музичної культури Поділля та творчості подільських композиторів. Упродовж останніх років проведено системну пошуково-упорядницьку роботу, зокрема – упорядковано та видано друком збірку романсів «Кобзар» Тараса Шевченка («Кобзар» Тараса Шевченка. Музика Владислава Заремби), введено до сучасного виконавського обігу значний корпус вокальних творів Владислава Заремби. Сьогодні вони широко представлені у концертних програмах студентів класу кандидата педагогічних наук *Лариси Гавриленко* (концертмейстер – кандидат мистецтвознавства *Юрій Портний*). Інтеграція цих напрацювань в освітній процес і концертну практику засвідчує єдність наукового осмислення та виконавської традиції, що є визначальною рисою фестивалю-конкурсу.

Концептуальним продовженням проєкту стала IV Всеукраїнська науково-практична конференція «Молодіжне музикознавство – 2026», що відбулась 22–23 травня 2026 року. Її включення до програми фестивалю засвідчило інтеграцію виконавської практики з музикознавчими дослідженнями, проблематикою мистецької освіти, регіонального музикознавства та збереження української музичної спадщини. У такий спосіб фестиваль-конкурс уперше функціонував як комплексний мистецько-науковий проєкт, що об'єднав конкурсну, концертну, освітню та дослідницьку діяльність.

Висновки. Комплексний аналіз історії становлення, розвитку та відродження Всеукраїнського фестивалю-конкурсу вокального мистецтва «CLASSIC ZAREMBA FEST» засвідчив його еволюцію від Всеукраїнського конкурсу українського солоспіву імені Владислава Заремби до сучасного багатофункціонального мистецького форуму, що інтегрує конкурсну, концертну, наукову, освітню та культурно-просвітницьку діяльність. Встановлено, що така трансформація відображає сучасні тенденції розвитку мистецьких фестивалів та відповідає актуальним потребам професійної музичної освіти.

Доведено, що становлення й відродження фестивалю стало закономірним результатом системної діяльності Хмельницького фахового музичного коледжу імені В. І. Заремби, спрямованої на дослідження, збереження та популяризацію творчої спадщини композитора. Відновлення фестивалю у 2026 році засвідчило його концептуальне оновлення: конкурс набув ознак відкритої культурно-освітньої платформи професійної комуніка-

ції, що об'єднує виконавську практику, музикознавчу науку та мистецьку освіту.

У результаті дослідження встановлено, що визначальними чинниками професійного авторитету фестивалю є високий рівень експертного середовища, послідовність художніх критеріїв оцінювання та орієнтація на академічні стандарти вокального виконавства. Аналіз творчих біографій лауреатів підтвердив значення фестивалю як дієвого механізму професійного становлення молодих вокалістів, які сьогодні здійснюють виконавську й педагогічну діяльність у провідних мистецьких установах України та Європи.

Одним із основних результатів дослідження стало виявлення репертуарної концепції фестивалю, побудованої на поєднанні європейської академічної вокальної традиції з українською музичною спадщиною. Аналіз конкурсних програм засвідчив поступове повернення творів Владислава Заремби до сучасної виконавської практики та розширення географії їх виконання, що свідчить про актуалізацію творчої спадщини композитора в освітньому й концертному репертуарі. Дослідження дозволяє констатувати, що у сучасній концепції фестивалю творчість Владислава Заремби набуває значення його художнього та змістового ядра. У цьому контексті перспективним напрямом розвитку фестивалю видається подальше посилення репертуарної складової, зокрема через розширення представлення творів композитора у конкурсних програмах, що сприятиме їх ширшому входженню до виконавської практики, навчального репертуару та музикознавчого дискурсу.

У сучасних умовах Всеукраїнський фестиваль-конкурс вокального мистецтва «CLASSIC ZAREMBA FEST» набув особливої актуальності, адже в період воєнного часу його проведення постає як важливий чинник культурної консолідації суспільства, збереження національної ідентичності та підтримки молодого покоління митців. Мистецький простір фестивалю став платформою єднання, діалогу та духовної стійкості, утверджуючи значення української музичної культури як складової національного спротиву.

Таким чином, фестиваль-конкурс постає як сучасна культурна платформа, що поєднує традицію і новаторство, сприяє збереженню вокальної спадщини Поділля та інтеграції українського мистецтва у загальнонаціональний і європейський культурний простір, утверджуючи роль музики як важливого чинника суспільної єдності в часи історичних викликів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Всеукраїнський фестиваль-конкурс CLASSIC ZAREMBA FEST. Хмельницький фаховий музичний коледж ім. В. І. Заремби : веб-сайт. URL : <https://muz.km.ua/novyny/1279-zaremba-fest-2026> (дата звернення: 01.07.2026).
2. Всеукраїнський фестиваль-конкурс вокального мистецтва “CLASSIC ZAREMBA FEST” відбувся у Хмельницькому [відео]. ТРК МІСТО : веб-сайт. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=qgABM0IatFc> (дата звернення: 30.06.2026).
3. «Кобзар» Тараса Шевченка. Музика Владислава Заремби/ упоряд. і вступ. ст. Т. П. Круліковської. Вінниця : ТОВ «НІЛАН-ЛТД», 2026. 180 с.
4. CLASSIC ZAREMBA FEST. Хмельницька обласна рада : веб-сайт. URL : <https://km-oblrada.gov.ua/volodymyr-goncharuk-pryvitav-uchasnykiv-vseukrayinskogo-festyvalyu-konkursu-vokalnogo-mystecztva-classic-zaremba-fest/> (дата звернення: 30.06.2026).

REFERENCES

1. Vseukrainskyi festyval-konkurs CLASSIC ZAREMBA FEST [All-Ukrainian Festival-Competition CLASSIC ZAREMBA FEST]. Khmelnytskyi fakhovyi muzychnyi koledzh im. V. I. Zarembi: web-site. URL : <https://muz.km.ua/novyny/1279-zaremba-fest-2026> (data zvernennia: 01.07.2026). [in Ukrainian].
2. Vseukrainskyi festyval-konkurs vokalnoho mystetstva “CLASSIC ZAREMBA FEST” vidbuvsia u Khmelnytskomu [The All-Ukrainian Vocal Art Festival-Competition "CLASSIC ZAREMBA FEST" was held in Khmelnytskyi] [video]. TRK MISTO : veb-sait. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=qgABM0IatFc> (data zvernennia: 30.06.2026). [in Ukrainian].
3. «Kobzar» Tarasa Shevchenka. Muzyka Vladyslava Zarembi [Taras Shevchenko's "Kobzar". Music by Vladyslav Zaremba]/ uporiad. i vstup. st. T. P. Krulikovskoi. Vinnytsia : TOV «NILAN-LTD», 2026. 180 s. [in Ukrainian].
4. CLASSIC ZAREMBA FEST [CLASSIC ZAREMBA FEST]. Khmelnytska oblasna rada : veb-sait. URL: <https://km-oblrada.gov.ua/volodymyr-goncharuk-pryvitav-uchasnykiv-vseukrayinskogo-festyvalyu-konkursu-vokalnogo-mystecztva-classic-zaremba-fest/> (data zvernennia: 30.06.2026)). [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 03.08.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 07.09.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 25.09.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

